

Бабій І. І.

група АМ–42 (Тернопільський національний
педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Серняк О. М.

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СЕРЕДНЬОЇ ЛАНКИ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

Вивчення іноземної мови у середніх навчальних закладах, перш за все, передбачає опанування лексичним запасом іноземної мови на належному рівні. Відтак, однією з цілей навчання іноземної мови є формування іншомовної лексичної компетентності, що є важливою передумовою оволодіння іншомовною комунікативною компетентністю.

Поняття компетентності є основоположним терміном освітянської царини, а компетентісний підхід – базовим підходом у навчанні взагалі та у навчанні іноземних мов зокрема. Сучасна методика навчання іноземних мов звертає особливу увагу на цей підхід адже він спрямований на формування і здобуття навичок і вмінь у навчанні іноземних мов.

Вирішенням проблеми навчання іншомовної лексики та методики формування лексичної компетентності у середніх навчальних закладах займалися низка вітчизняних та зарубіжних науковців (В. Бухбіндер, А. Богуш, С. Шатілов, С. Смоліна Л. Тернавська, О. Шаурман, І. Ярема, М. Левіс, Р. Картер, Л. Тейлор, Д. Марконі та інші).

Мета нашого дослідження полягає у теоретичному аналізі поняття лексичної компетентності, та висвітленні практичного досвіду впровадження навчальних ігор у процесі формування іншомовної лексичної компетентності учнів середньої ланки загальноосвітньої школи.

Вважаємо за потрібне надати загальну характеристику іншомовної лексичної компетентності та її трактування вітчизняними та зарубіжними науковцями.

Дієго Марконі трактує лексичну компетентність як складову загальної семантичної компетентності, що лежить в основі розуміння мови тим, хто говорить, читає чи слухає [5, с. 58].

У Загальноєвропейських рекомендаціях із мовної освіти лексичну компетентність визначається як знання та вміння користуватися словниковим запасом певної мови [4, с. 149].

У працях С. Смоліної це поняття трактується як «здатність людини до коректного оформлення своїх висловлювань і розуміння мовлення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок, знань та лексичної усвідомленості» [3, с. 17]

Для успішного освоєння нової лексики більшість науковців виділяють три основні етапи формування лексичних навичок:

- 1) Етап ознайомлення з новою лексичною одиницею;
- 2) Етап повторення і тренування слова у вправах;
- 3) Етап вживання слів у різних, не типових для попередніх етапів ситуаціях [3, с. 19].

У свою чергу професор Київського національного університету С. Ніколаєва виокремлює наступні етапи засвоєння лексичного матеріалу: 1) етап ознайомлення учнів з новим лексичним матеріалом, тобто семантизація лексичних одиниць; 2) етап автоматизації дій учнів з новими лексичними одиницями, де розрізняють: а) автоматизацію на рівні словоформи; б) автоматизацію мовлення на понадфразовому рівні. Далі відбувається удосконалення мовних навичок і як результат – вживання нових лексичних одиниць у говорінні, письмі та аудіюванні, а також контекстуальне розуміння нових лексичних одиниць при читанні та аудіюванні [1, с. 92–93].

Під час вивчення іноземної мови у середній школі збагачується тематика вивченого матеріалу, яка охоплює різноманітні галузі знань, які збагачують лексичний запас учнів та готують до ситуації близьких до життєвого досвіду та наближають до спілкування в реальних

умовах. Таким чином, у процесі формування лексичної компетентності закладається основа практичного опанування іноземної мови, та застосування тими, хто вивчає іноземну мову в необхідному обсязі.

Навчання іноземної мови у середній школі передбачає опанування учнями контенту різної тематики у процесі обробки та засвоєння навчального матеріалу, який охоплює різноманітні галузі життя суспільства та окремої особистості. Учні та готують до комунікації іноземною мовою у ситуаціях, близьких до життєвого досвіду, а саме спілкування в реальних умовах (у контексті особистого побуту, сімейного життя, здійснення покупок, місцевої географії, роботи тощо).

Вважаємо за потрібне навести приклади ігор, які можуть бути застосовані на уроці англійської мови з метою розвитку лексичної компетентності учнів. Зокрема, у центрі нашого дослідження лексичні ігри, які націлені на тренування учнів у вживанні лексики в ситуаціях, наближених до природного мовленнєвого середовища, активізацію мислиннєвої діяльності та розвиток мовленнєвої реакції учнів.

1. Розламані речення. Мета :практикувати лексику з теми. Учні отримують набори карток з двома частинами речень і самостійно складають речення. Той, хто першим впорався із завданням, читає утворені речення.

2. Більше слів. Мета: активізація лексики за вивченими темами. Хід гри: утворюються дві команди. Кожна команда повинна назвати якомога більше слів на задану їй букву. Виграє команда, яка назве більшу кількість слів.

3. П'ять слів. Мета: закріплення лексики з теми чи з одного з пройдених уроків. Хід гри: поки один учасник з першої команди рахує до п'яти, представник другої команди повинен назвати п'ять слів з певної теми. Учасники, які не справились із завданням, вибувають із гри [2, с. 2].

Таким чином, у процесі формування іншомовної лексичної компетентності професійна діяльність вчителя повинна бути спрямована на розробку форм, прийомів та вправ для формування лексичних навичок, ґрунтуючись на особливостях етапів формування означених навичок. Запорукою забезпечення ефективності процесу є стійкість лексичних навичок, їх автоматизованість, стабільність, гнучкість та поетапне формування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ніколаєва С. Ю. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах. Київ, 2002. 332 с.
2. Кирпун О. Ф. Шляхи збагачення лексичного запасу школярів у процесі вивчення німецької мови 2004 р.
3. Смоліна С. Методика формування іншомовної лексичної компетентності .2010 № 4 с. 16–23
4. Council of Europe. A Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Cambridge, 2001. 273p.
5. Diego Marconi Lexical competence. Cambridge MIT Press, 1997. 187p

Бакун Я. В.

група К–21 (Національний університет водного господарства та природокористування)

Науковий керівник – канд. філос. наук, доцент Коберська Т. А.

СЕМІОТИЧНИЙ АНАЛІЗ НЕВЕРБАЛЬНОГО КОМУНІКАТИВНОГО КОДУ

Якщо розуміти мовні знаки як систему кодування та декодування то без посвячення у неї – спілкування було б неможливим. Подібно як і «пам'ять свідомості» й збереження знань у ній не функціонували б поза участю знакових систем. Попри те, що мовні канали зв'язку мають перевагу, не варто ігнорувати й невербальними засобами, що представлені термінами: